

(דף ל"ט ע"א) כְּעֵין שֵׁל מַעְלָה, קַהֲלַת כְּנוּפְיָא כְּדִישָׂא דְבִי עֲשָׂרָה, בְּגִין כְּדָּ קַהֲלֵי אֵין פְּחוּת מַעְשָׂרָה.
וְקַהֲלֵי אִפִּילוּ מֵאָה, וְקַהֲלַת פְּלִלְיָא דְכָלְיָא, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (דברים לג) קַהֲלַת יַעֲקֹב.

וְתַאנָּא, שְׁמוֹתָיו עַל שֵׁם הַחֲכֻמָּה אֲתַקְרוּן, וּבְגִין כְּדָּ תַלְת סְפָרִין עֵבֶד, שִׁיר הַשִּׁירִים. קַהֲלַת.
מִשְׁלֵי. וְכִלְהוּ לְאַשְׁלֻמָּא חֲכַמְתָּא. שִׁיר הַשִּׁירִים לְקַבֵּל דְחֶסֶד. קַהֲלַת לְקַבֵּל דְדִינָא. מִשְׁלֵי לְקַבֵּל
דְרַחְמֵי. בְּגִין לְאַשְׁלֻמָּא חֲכַמְתָּא, וְהוּא עֵבֶד כָּל מַה דְעֵבֶד בְּגִין לְאַחֲזֹאחַ חֲכַמְתָּא, וְלְקַבֵּל דְרַגְא
(נ"א וְלְקַבֵּל דְרַגְא) עֲלָאָה, וְהוּא אָמַר בִּימֵי הַבְּלִי הַבֵּל הַבְּלִים.

אָלָא, רְזָא דְהַבֵּל יִקְרָא הוּא. וְהוּא הַבֵּל דְנִפְיָא מִפּוּמָא, וְרְזָא דְהַבֵּל דְנִפְיָא מִפּוּמָא, קָלָא אֲתַעְבִּיד
מִנְיָה. וְתַאנָּא, אֵין הָעוֹלָם מִתְקַיִם אָלָא בְּהַבֵּל פִּיהֶם שֵׁל תִּינוּקוֹת שֵׁל בֵּית רַבִּין שְׁלָא חֲטָאוּ. שְׁלָא
חֲטָאוּ מִמֶּשׁ. (וְקָלָא) וְהַבֵּל אֲתַעְבִּיד בְּרוּחָא וּמִיָּא, וְכָל מַה דְאַתְעֵבִיד בְּעֲלָמָא בְּהַבֵּל אֲתַעְבִּיד. וְרְזָא
(דְמִילָה) דְהָאֵי הַבֵּל שֵׁל תִּינוּקוֹת אֲתַעְבִּיד קָלָא, וְאַתְפְּשֵׁט בְּעֲלָמָא, וְאֵינוּן נְטוּרֵי עֲלָמָא, וּנְטוּרֵי
קַרְתָּא, הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (תהלים קכז) אִם יִי לֹא יִשְׁמַר עִיר וְגו'.

וְתַא חֲזוּ, הוּא הַבֵּל, הוּא קָלָא. מַה בֵּין הָאֵי לְהָאֵי. הַבֵּל (הוּא קָלָא) קָאִים בְּחִילָא, לְמִיפְקֵי קָלָא. קָלָא
מִמֶּשׁ קָאִים בְּקִיּוּמָה (דְלָא) לְאַפְקָא (אַחֲרָא) מְלָה. וְהָהוּא הַבֵּל דְהָוָה אַחֲסַנְתִּיהּ דְאַבּוּי קַרְיָיָה הַבֵּל,
וּמִנְיָה חֲזָא כָּל מַה דְחֲזָא. וְאַף עַל גַּב דְסִיּוּעִין סְגִיָּאִין מַעֲיָלָא אַחֲרֵינוּן הוּוּ לִיָּה, וְלֹא שְׁתַּמּוּדְעָא
מְלָה, אָמַר בִּימֵי הַבְּלִי. דְמְלָה דָּא מִתְמַן אֲתָא.

וְרְזָא דְמְלָה, הַבֵּל הַבֵּל אֲתַתְּ הַבֵּל רְאִיתִי בִימֵי הַבְּלִי, יֵשׁ צְדִיק אוֹבֵד בְּצַדִּיקוֹ, דָּא הוּא רְזָא דְמְלָה,
דְגִלֵי וּפְרָסֵם, דְכָלָא תְלָא בִימֵי הַבְּלִי, פְּלוּמַר בְּזֻמְנָא דְהָאֵי הַבֵּל יִנְקָא מִן דִּינָא, בְּגִין לְמַעְבֵּד
דִּינָא, צְדִיק אוֹבֵד בְּצַדִּיקוֹ, וּבְזֻמְנָא דְהָאֵי הַבֵּל יִנְקָא מִרַחְמֵי רְשָׁע מֵאַרְיָד בְּרַעְתּוֹ. וְתַרְוּוּיָהוּ תַלְיִין
בְּהָאֵי הַבֵּל, וּבְגִין כְּדָּ כְּתִיב בִּימֵי, וְלֹא כְּתִיב בְּיוֹם. וְכָלָא תַלְיִין בִּימֵי הַבֵּל דָּא. מָאן דְאַעְרַע בְּדִינָא,
בְּדִינָא. מָאן דְאַעְרַא בְּרַחְמֵי, בְּרַחְמֵי.

וְאֵי תִימָא יֵשׁ צְדִיק אוֹבֵד וְלֹא קָאֲמַר אָבוּד. הֲכִי הוּא אוֹבֵד מִמֶּשׁ. דְהָהוּא דִינָא אוֹבֵד לְצְדִיק
מַעְלָמָא וּמִדְרָא. וְיֵשׁ רְשָׁע מֵאַרְיָד בְּרַעְתּוֹ, מֵאַרְיָד מִמֶּשׁ, דְהָהוּא דִינָא (ס"א הַבֵּל) כְּדָּ יִנְקָא מִרַחְמֵי,
עֵבִיד רַחְמֵי לְהָהוּא רְשָׁע, וּמֵאַרְיָד לִיָּה.

עַד דְהָוּוּ יִתְבֵי חֲמוֹ קַטוּרָא דְהָוָה סְלִיק לְעִילָא וְנִחִית לְתַתָּא. אָמַר אֲתַעְטְרוּתָא אֲתַעְטְרֵי בְּטִינְתָּא
(נ"א בְּעִינוּתָא) דְאַרְעָא, מִגּוֹ לְעִילָא. אֲתַדְהִבֵי, סְלִיק תְּהוּוּ חֲקָלָא רִיחָא, מִכָּל בּוּסְמִין, אָמַר יִתְיָב
הָכָא, דְשִׁכְנִיתָא גְבֻן אֲתַקְיִים. בְּגִין כְּדָּ, כְּרִית שְׂדֵה אֲשֶׁר בְּרַכּוֹ יִי'.

פְּתַח וְאָמַר, (בראשית כז) וַיֵּרַח אֶת רִיחַ בְּגָדָיו וַיְבָרְכֵהוּ וַיֹּאמֶר רִיחַ בְּנֵי וְגו', וַיֵּרַח אֶת רִיחַ בְּגָדָיו,
מִשְׁמַע דְאֵינוּן לְבוּשֵׁין הוּוּ סְלִיקִין רִיחָא טָבָא, (ס"א דְלֹא אֲתַעְדִי) וְלִבְתַר אֲתַעְדִי מִנְהוֹן תְּהוּוּ רִיחָא.
הַשְׁתָּא אֵית לְאַסְתְּפְלָא, כְּתִיב, רִיחַ בְּגָדָיו, וְכְתִיב רִיחַ בְּנֵי, וְלֹא אָמַר רִיחַ הַבְּגָדִים, אָלָא רִיחַ בְּנֵי.
אָלָא תַאנָּא, בִּיּוֹן שְׁנַכְנַם יַעֲקֹב, נִכְנַם עִמּוֹ מִן עַדְוֵן. וְתַאנָּא, אוֹתָן הַבְּגָדִים הָיוּ שֵׁל אָדָם הָרַאשׁוֹן,
דְכַתִּיב, (בראשית ג) וַיַּעַשׂ יְי' אֱלֹהִים לְאָדָם וְלֹאשְׁתּוֹ כְּתַנּוֹת עוֹר וַיִּלְבְּשֵׁם, וְהוֹצִיאֵם מִגֵּן עֵדֵן.

וְאִי תִימָא, דְּכְתִיב וַיִּתְפָּרוּ עֲלֶיהָ תְּאֵנָה דְּאֵינֻן הוּוּ, אִי הָכִי, אֲמַאי כְּתִיב וַיַּעַשׂ ה' אֱלֹהִים. וְכְתִיב
פְּתֻנֹת עוֹר, הָא לָא הוּוּ אֲלָא עֲלֵה תְּאֵנָה אֲלָא כְּתַרְגוּמוֹ, לְבוּשֵׁין דִּיקָר וְהוּוּ סְלָקִין רִיחִין מְבוּסְמָא
דְּעָדָן.

וְתִנְיָא, בְּשֵׁם מְלֵא אֲתַעְבִּידוּ, דְּכְתִיב וַיַּעַשׂ ה' אֱלֹהִים. מַה דְּלָא אֲתַעְבִּידוּ בֵּיה שְׂמִיָּא וְאַרְעָא.
וְלָא. וְהָא כְּתִיב, (בראשית ב) בְּיוֹם עֲשׂוֹת יְי' אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמַיִם. לָא קִשְׂיָא הָאִי כִּד אֲתַעְבִּידוּ, לָא
אֲתַעְבִּידוּ בְּשֵׁם מְלֵא, פֶּר פֶּר אֲתַקְיָמוּ, בְּשֵׁם מְלֵא אֲתַקְיָמוּ.

וּמַה דְּאָמְרוּ דְּאֵינֻן לְבוּשֵׁין אֲתוּ לְהַהוּא רְשַׁע דְּעָשׂוּ, דְּנָסִיב לוֹ מִן נְמָרֻד הָכִי אֲוִקִימָנָא, וְקִשְׂיָא
מְלָה, דְּאִי הָכִי הָא כְּתִיב לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ, לְבוּשֵׁין לְאָדָם, וּלְבוּשֵׁין לְחַוָּה. לְבוּשֵׁין דְּחַוָּה מַה
אֲתַעְבִּידוּ. וְתוּ, דְּאִי הָכִי (דף ל"ט ע"ב) בְּמַאי אֲתַקְבְּרוּ, סְלָקָא דְּעַתְדָּא דְּאֵינֻן שְׂבָקוּ וְרָאמוּ מְנַהוּן
זְהָרָא עֲלָאָה, דִּיהִיב לוֹן קִדְשָׁא בְּרִידָא הוּא.

אֲלָא אֵינֻן לְבוּשֵׁין דְּאֲתַלְבְּשׁוּ בְּהוּ אָדָם וְאֲתַתִּיהּ, לָא אֲתַלְבְּשׁ בְּהוּ בַר נָשׁ אַחְרָא, דְּבְּאֵינֻן לְבוּשֵׁין
דְּמוּ כְּגוֹנָנָא דְּלַעֲיָלָא וְאִי סְלָקָא דְּעַתְדָּא, דְּאֵינֻן אֲתַלְבְּשׁוּ מְגַרְמִיהוֹן בְּהוּ. תָּא חֲזִי, כְּתִיב וַיִּלְבְּשֵׁם,
דְּקוֹדְשָׁא בְּרִידָא הוּא אֲלִבִּישׁ לוֹן, זְכָאָה חוּלְקִיהוֹן.

כְּתִיב (תהלים קד) ה' אֱלֹהֵי גְדֻלַּת מְאֹד הוֹד וְהִדְר לְבָשָׁתָּ. וְכְתִיב (תהלים צו) הוֹד וְהִדְר לְפָנָיו. וְכְתִיב (תהלים
קד) עוֹטָה אֹר פִּשְׁלָמָה וְגו'. כִּיִּן דְּאֲתַלְבְּשׁ (מַה דְּאֲתַלְבְּשׁ) עֶבֶד מַה דְּעָבַד. מְלָמָה, שְׁנַתְעַטְפָּר קִדְשָׁא
בְּרִידָא הוּא פְּאוֹר, וּבְרָא ית שְׂמִיָּא. אֲלָא בְּמַאי אֲוִקִימָנָא חֲחַמְדַּת אֲשֶׁר אֲתַה בְּפִית. חֲחַמְדוֹדוֹת:
בְּגַדֵי מַלְכוּת בְּמִשֵׁי וְזָהָב, וְאַרְחָא דְּעֲלָמָא דְּגַנְזֵי לוֹן בְּבוּסְמִין וְרִיחִין, לִיקְרָא דְּלְבוּשִׁיהוֹן.

תָּא חֲזִי וַיִּרַח אֶת רִיחַ בְּגָדָיו, בְּתַחֲלָה. וְכִּד אֲרַגְיֵשׁ, אָמַר רָאָה רִיחַ בְּנִי, דִּיְדַע דְּבִיָּה הָוָה תְּלִיָּא
מְלָתָא, דְּבִגְיָנִיה סְלִיק רִיחָא. פְּרִיחַ שְׂדֵה אֲשֶׁר בְּרָכוּ יי', וְכִי מְנִיין הָוָה יְדַע יִצְחָק רִיחַ שְׂדֵה אֲשֶׁר
בְּרָכוּ יי'.

אֲלָא, תִּרִין מְלִין אֵינֻן, וְכִלָּא הוּא חַד. דְּכְתִיב, (בראשית כד) וַיֵּצֵא יִצְחָק לְשׁוּחַ בִּשְׂדֵה לְפָנֹת עָרֵב.
וְכִי לָא הָוָה לִיָּה בִּיתָא, אוּ מְקוּם אַחַר לְהַתְפַּלֵּל. אֲלָא אוֹתָהּ הַשְׂדֵה הִיָּה אֲשֶׁר קָנָה אַבְרָהָם
סְמוּדָא לְמַעְרָה, דְּכְתִיב, (בראשית כג) הַשְׂדֵה אֲשֶׁר קָנָה אַבְרָהָם מֵאֵת בְּנֵי חֵת. וּבִשְׂעֵתָא דְּהָוָה יִצְחָק
עָאֵל גַּבִּיָּה, חָמָא שְׂכִינְתָא עֲלֵיהּ, וְסְלִיק רִיחִין עֲלָאִין קְדִישֵׁין, וּבְגִינֵי כַּד הָוָה מְצַלֵי תַמְזָן, וְקִבְעִיָּה
לְצִלוֹתֵיהּ.

וְאַבְרָהָם אֲמַאי לָא הָוָה מְצַלֵי תַמְזָן, מִשּׁוּם דְּקִבְעִיָּתָא דְּאֲתָרָא אַחְרָא הָוָה לִיָּה בְּקִדְמִיתָא, וּמְלָה
אַחְרָא רִיחָא דְּחָמָא בְּחַר הַמּוֹרִיָּה. וְלָמָּה נִקְרָא מוֹרִיָּה. עַל שֵׁם הַמֶּר הַטּוֹב דְּהָוָה תַמְזָן.

וְכִלָּא הָוָה, וְגַן עֵדֵן דְּעָאֵל עֲמִיָּה וּבְרַכִּיָּה. וּבְגִין כַּד לָא תְּלָה מְלָה בְּלְבוּשֵׁין, אֲלָא בִיעֶקֶב מִמֶּשׁ,
דְּחָמָא דְּבִיָּה הָוָה תְּלִיָּא מְלָה (ס"א וְאֵת הָוָה לְאֲתַבְרָכָה) וְאֲתַחֲזִי, וְזִכְוִתִּיָּה סְלִיק לְאֲתַבְרָכָא, וְעָאֵל
עֲמִיָּה גַן עֵדֵן. וּבְגִין כַּד פֶּד אֲתַרְעֵם עֲשׂוּ, אָמַר גַּם בְּרִידָא יְהִיָּה.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, לָא אֲצַטְרִיף אֲוִרֵיתָא לְמַכְתָּב אֱלָא מִהַחֲדָשׁ הַזֶּה לְכֶם רֵאשׁ חֲדָשִׁים. מָאִי טַעְמָא. מִשּׁוּם דְּשִׁירוּתָא דְּסִיְהָרָא הוּוּ, וְעַל דָּא אֲוִרֵיתָא הָוָה אֲצַטְרִיף לְמַכְתָּב מִהֲכָא, דְּהָא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַקְשֵׁר מְלָה.

וְלָא קִשְׁיָא, דְּלָא כְּתִיב זֹאת, הַחֲדָשׁ הַזֶּה, דְּהָא זֶה וְזֹאת כְּחַד מִתְקַשְׁרִין וּבְאַתֵּר דְּאִית בֵּיהּ דְּכַר וְנוֹקְבָא כְּחַד, לִית שְׂבָחָא אֱלָא לְדְכוּרָא, וְעַל דָּא רֵאשׁוֹן הוּא לְכֶם לְחֲדָשִׁי הַשָּׁנָה, לְחֲדָשִׁי הַשָּׁנָה וְדָאִי. אָמַר רַבִּי יְהוֹנָדָה, לְכֶם תְּרִי זְמַנִּי לְמָה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מִנִּיְהוּ, אֲשַׁתְּמַע יְתִיר, כְּמָה דְכְּתִיב, (דְּבָרִים ל"ב) כִּי חָלַק ה' עַמּוֹ. אֲתַקְשְׁרוּתָא דָּא לְכֶם, וְלָא לְשָׂאֵר עַמִּין.

דְּבָרוֹ אֵל כָּל עַדְתֵּי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר בְּעֵשׂוֹר לְחֲדָשׁ הַזֶּה וַיִּקְחוּ לָהֶם אִישׁ שָׂה וְגו', (שְׁמוֹת י"ב) בְּעֵשׂוֹר, אָמַר רַבִּי אֲבָא, בְּזִמְנָא דְאַנְהִיר יוֹבְלָא לְסִיְהָרָא, דְכְּתִיב בְּיוֹבְלָא, בְּעֵשׂוֹר לְחֲדָשׁ הַשָּׁבִיעִי הַזֶּה יוֹם הַכַּפּוּרִים הוּא.

וַיִּקְחוּ לָהֶם אִישׁ שָׂה לְבֵית אָבוֹת, אָמַר, בְּגִין דְּבְזִמְנָא דָּא אֲצַטְרִיף לְמִיגַד לִיה. דְּהָא תְּנִינָן, בְּמִלְתָּא דָּא אֲתַבֵּר בְּתָרָא (תְּרָא) תְּתַאָה, דְּמִתְאַחֲדִין בֵּיהּ כָּל שָׂאֵר בְּתָרִין תְּתַאֲוִן, וְעַל דָּא פְּרִישׁ מוֹשֶׁה וְאָמַר, מִשְׁכּוֹ וַיִּקְחוּ לְכֶם צֹאן, כְּמָה דְכְּתִיב, צֹאן וְעֶבֶד וְשִׁפְחָה.

אָמַר קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עֲבִידוּ אֶתְוֹן עוֹבְדָא לְתַתָּא, וְאַנָּא אֲתַבֵּר תְּקַפִּיהוֹן לְעֵילָא, וְכְמָה דְּתַעֲבָדוֹן בְּנוֹרָא אֶתְוֹן, דְכְּתִיב כִּי אִם צָלִי אִשׁ, אָנָּא אוֹרְף דְּכִי אֲעֲבִיר אוֹתוֹ בְּאִשׁ בְּנִהַר דִּינּוֹר.

אָמַר אֲתַנְגִּיד בְּעֵשְׂרָה, וְאֲתַנְכִּים בְּאַרְבַּעָה עֶשֶׂר. אָמַר רַבִּי אֲבָא בְּדָא אֲתַקְשְׁרוּ יִשְׂרָאֵל אַרְבַּע מָאָה שָׁנִין. וְאִף עַל גַּב דְּאַרְבַּע מָאָה שָׁנִין לָא אֲשַׁתְּעִבִּדוּ בְּהוּ, מִכָּל מְקוֹם, הוֹאִיל וְהָוָה זְמִין לְאֲתַקְשְׁרָא בְּהוּ, אֲתַחֲשִׁיב עָלֶיהָ כְּאִילוֹ אֲשַׁתְּעִבִּדוּ בְּהוּ כָּל אַרְבַּע מָאָה שָׁנִין. בְּגִין כְּה, מְעַכְבִּין לִיה אַרְבַּע יוֹמִין, קְטִירָא בְּרִשׁוֹתֵיהוּ דִּישְׂרָאֵל, וְלִבְתֵּר וְשַׁחֲטוּ אוֹתוֹ כָּל קְהַל עַדְתֵּי יִשְׂרָאֵל בֵּין הָעֲרָבִים.

אָמַר בֵּין הָעֲרָבִים. בְּשַׁעֲתָא דְּדִינָא תְּלִיא, וּבְשַׁעֲתָא דְּאֲתַמָּסֵר

